

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilvtér- és felzárklások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitsor terfoga 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvtér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Erdély ipara érdekében.

Mióta az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ megalakult, s békés uton, a műveltség zászlóját lobogtatva igyekszik a betolakodó idegenek s az eloláhosodott korcsutódoktól visszafoglalni hazánk gyöngyét, ez egyetlen pontot, hol Atilla világ-hódító népének élő emlékei maradtak fenn: azóta szemmel látható az idegenkedés a szomszéd Románia részéről a magyar viszonyok iránt, s valóságos vámbáboru indult meg a két szomszéd állam között. — Pedig századokon át Románia volt az erdélyi iparezikkeknek piacza, mert az anyaországot Ausztria dominálván, Bécs urai féltékenyen örködték, nehogy e biztos tért elveszítsék, s így a kis Erdély nolle-velle keletfelé szállította s ott értékesítette iparezikkeit.

Azonban, mint az alább közölt felhívásból kifűnik, Románia saját készítményeivel akarja szükségleteit fedezni; s félni lehet attól, hogy Erdély legvirágzóbb iparvállalatai teszi tönkre akkor, ha a már begyakorlott munkásokat kiesalogatja az országból, mert a gyártelepek munkások és vezetők nélkül maradnak. — Ennek ellensúlyozását tűzte ki feladatául az E. M. K. E., felhívást intézvé a hazai törvényhatóságokhoz és testületekhez, hogy szükségleteiket belföldről igyekezzenek beszerezni.

Rimaszombat városának tanácsa július 20-án tárgyalta e felhívást, s midőn határozatában utasította a városi számvevőt, hogy a városi cselédek ruhailetményének elkészítése és vállalat utáni kiadatása alkalmával az erdélyi ipartermelvények, mint honi cikkekre különös figyelemmel legyen, s a szövet-minták nyerése és megküldése végett az abban megnevezett helyekre forduljon, a legszebb és legmértányosabb térre lépett. — Egyébiránt az idézett felhívás a következő:

Erdély iparáért!

Századok óta meghonosodott szövetipar virágzik Magyarországon keletén. Becsületes munka. Anyagban tiszta, árban jutányos.

A nemzeti fejedelmek alatt e szöveteket viselte az udvar s innen ruházták fel a Rákóczy, Bethlen hadait.

T Á R C Z A.

Fiamnak.

Kicsiny forrás a gyermekszív;
Kristály-tiszta víz van benne.
Vigyázz, hogy e forrás vizét
Könnyelműen ne szennyezd be!

—r—

Tompa Mihály a forradalom alatt és után.*)

Tompa a magyar irodalom parnassusának egyik legmagasabb csúcsa; költeményeinek eszmei tartalma, az örök igazság keresése, kiragadják őt a nemzeti költők amaz osztályából, melynek a politikai viszonyok adták meg a hangot s a legtöbbször az impulzust is. — mindazonáltal ő egyike ama hazafias költőknek, kik a forradalom leverése után, ennek újabb fellángolására nemzetünket előkészítették. Tehát a szó valódi értelmében hazafias költő. Habár ez elnevezésre nem úgy törekedett mint mások, kik agyon káromolták ellenségeiket hallatlan gyűlöletet táplálva lelkükben. Tompa a szeretet és bocsánat embere volt, kit a nemzet politikai küzdelme nem hagyott ugyan érintetlenül, — de míg a fegyverek csörögtek, míg a harezai zaj tartott, talán egy jobb jövőbe bízva, hallgatott.

A forradalom lánglelkű bajnokai: Sárossy Gyula és Petőfi, költészetüket a politika szolgálatába ajánlották föl, hogy ez által nemzetünknek apraját nagyjait megnyerjék a forradalom eszméjének; — költészetükkel tettek is annyi szolgálatot a nemzeti ügynek, a mennyit az „ifjú Németország“ a napoleoni harcok alatt.

De mikor a harezai zaj elnémult, míg nemzetünk a passiv ellentállás élet-halálharczát vívta az absolutizmussal szemben: Tompa nélkül a magyar ügy újabb fellángolása aligha sikerült volna. Az emigransok, élőkön Kossuth Lajos és Teleky Lászlóval, elévülhetetlen babérokat szereztek akkor, mikor a külföldi hatalmasságok figyelmét Magyar-

Száz év előtt azonban az ipar fellendülése kezdetén nem volt egy Bonapartéunk, ki milliókat tüzzön ki nálunk is a fonógép tökéletesítőjének s Mária Theresia császári bőkezűséggel nem hogy nálunk erősítette volna a meglevőt, — Ausztriában teremtett új szövőipart.

Ma már e két koronás fő áldásos gondja folytán veri meg a francia és német ipar az elmaradottabb világrészt, s szegényít el minket.

Elhagyott erdélyi iparosaink a politikai viszonyok változásai alatt lassanként megszűntek Budára, Szegedre, Debreezenbe vinni áruikat. Hosszu szenvedései közt a nemzet is elfeledkezett róluk. Sok mertertségnek nem egy titka sirba szállt: számos iparág, sajátos erdélyi ízű alkotás a független Erdéllyel együtt végleg letűnt, kihalt.

A gazdag kézmű egyedüli piacza idők folyamán kizárólag Moldva és Havasalföld maradt, hol az igények egyszerűsége, a még rendezetlen hitelviszonyok, a szállítás nyomorúságai inkább agyonzúzni, mint elősegíteni valának képesek. S mióta e szomszédunkban — részben államunk barátságos támogatása mellett — politikai önállóság jöve létre, még e kivétel is hanyatlani kezdett. A saját nemzeti ipar teremtésére törekvő dunai állam vámjaival, tarifájával, sajtójával és ellenzéki agitációival, inkább kedvez a távolabb fekvő államok tetszetősebb, de selejtesebb árujának.

Fokozza a veszélyt a vámbáboru, mely nem csak a kivittelt zárta el teljesen, hanem megakasztotta épen a beszerzés idejében ama nyers anyagok behozásának lehetőségét is, melyekből a további feldolgozásnak kellene történnie, hogy tönkretervő munkaszünet ne következzen be.

Hire jár: Románia városaiban posztógyárak emelkednek, saját munkásaink vándorolván oda, hogy magunkkal rontassuk meg magunkat.

Távol van tőlünk a romániai piac fontosságának túlzása, habár kicsinyelni sem akarjuk keleti kivitelünket, melyre okvetlenül nehézkedniük kell a jövőben: mindazonáltal a pangás e pillanatig tartjuk legalkalmasabbnak arra, hogy nemzeti iparunk érdekében riadót verjünk a hazában s kérdjük: még mindig nem jött-e el az ideje annak, hogy a nemzeti irodalom s a magyar társadalom után megteremtjük a hazai ipart is, melyek mind együtt kell hogy megelőzzék a független, önálló jövő politikát? (A szövőiparral kezdjük, mert ez vonhatja legjobban maga után a többi).

Kedvező a pillanat, mert iparosaink az ország belseje felé közeledni kénytelenek, — de a nemzet részéről is, mert az alkalmat megragadni, segíteni szent kötelesség.

Mert tudja meg a nemzet, mi eddig elrejtve volt mindnyájunk előtt, hogy az erdélyrészi iparkamarák csak egyikének területén 400 posztó gyártó cégünk dolgozik s végig a Székelyföldön a len-, kender- és gyapot-szövő iparoké, gondos házi (részben gyári) ipara foly.

országra irányították s mintegy közreműködtek abban, hogy Olasz- és Poroszországok az osztrák önkénykedésre kimondják a „ne ultra“-t; de itt bent, a Kárpátok által környezett széles országban, hol egy szenvedések által megdermesztett nép lakott, mely már annyira beleélte magát elnyomott állapotába, a pusztulásba, hogy a szebb jövő reménye is halva született meg, még az optimisták kebelében is: bizonyára babérokoszorúval kell illetniük nemzetünknek azon szerény napszamosait is, kik a kialvófélben levő nemzeti érzület Vesta-tűzét élesztették, míg „jobb napunk jő s újra visszaszállnak rég ohajtott hajnal keletén jobb napjai a magyar hazának, a kihalt vagy s elpártolt remény“.

Sárossy Gyula, mint egy újkor Tyrtaeus járt szét az országban, mindenfelé lelkesítve a nemzet hű fiait a szent esatára, melyben a létel öntudatára ébredt nép izent hadat a nemzeti ősi jogok és az absolutisták törekvések képviselőinek.

Petőfi a forradalom zugó viharja közt ontá villámain; a lantot karddal eserele föl, de tolla ekkor is élesebb volt kardjánál s kérélyhetetlen szigorúsággal sújtotta mindazokat, kiket a közvélemény a hazafiatlanság vádjával gyanúsított. Könnyen hitt, könnyen tévedett, s ezért gyakran jutott szélsőségekbe, megtámadva néha oly egyéneket is, kiknek lángoló hazafisága az önvédelmi harez éltető szelleme vala. A forradalom költője a szabadság hatalmas eszméjének sulya alatt állott, az eszméért magáért rajongott, — de ennek élő kifejezőjét, Kossuthot nem bánta. Bemet, Hunyadihoz hasonlítva, félistennek nevezi. Lenkeit diosóiti, a közkatonákat többre becsüli mint a hadvezéreket, — de Kossuth iránt teljesen érzéketlen marad. Feltűnő, hogy a forradalom lánglelkű szónoka és öröklírű költője között a viszony ily hideg vala! Gyulai Pál, Petőfi sógora és jövendő életirója abban a véleményben van, hogy Petőfi személyes okok ösztönözték a hideg magatartásra. Ugyanis, mikor a pesti országgyűlésen az ország védelmére a honatyák megszavazták a 200 ezer katonát: e tekintélyes haderőnek, tényleg, alig egy tizedrésze volt abban az állapotban, hogy actióba léphessen: a többi, forradalmi szokás szerint, toborzás útján vala összegyűjtendő. Ekkor Petőfi állítólag azt az ajánlatot tevő Kossuthnak, hogy lázító költeményeit néhány

Tudja meg, hogy vállalkozó tőke esetén egy-két fonógépar felállításával rövid idő alatt Erdélyben oly textil ipar keletkezhetik, mely nem csak ki fogja zárni hazánkból a szövetbehozatalt, de diadallal fogja meggyerüni a kivitel versenyét is a keleten.

A szükséges nyers terményeket bőven nyújtja a mezőgazda Magyarország: feldolgozására száz meg százezer gyakorlott kéz, mindannyi született szövő munkás kínálkozik. Csak pártolás kell!

Pártolás most, midőn a nagyobb gyárosok munkásait engedik el, kiknek számára nem egy városban könyöradmányok gyűjtése foly.

Kormányunk a maga részéről a lefolyt hóban több üdvös intézkedést hozott. Kincstári megrendeléseket eszközölt. szállítási kedvezményt helyezett kiállításba, hitelt hajlandó a sújtott iparosoknak nyújtani.

De mindennél többet tehet a társadalom, a nemzet maga. S pedig nem iparvédegyetek által, melynek a nemzetközi viszonyosság jelenkorában semmiképen fen nem tarthatók, hanem az egyén, a honpolgár azon morális elhatározása által, hogy ezentul meg fogja látni a honit is.

A honit is. Mert épen csak abban áll egyetlen bajunk, hogy eddig számba sem vettük, nem volt időnk számba venni az édes mienket. Kereskedőink természetesen a hosszú hitelre kapott kültöldit hozaták, mely anyagában keverve, tetszetősebb, de nyegle előállításában olcsóbb lévén, több haszonnal kínált.

Ennek másképp kell lennie!

Másképp, mert erős meggyőződésünk, hogy legszentebb cultur-törekvéseink Erdélyt az anya állammal társadalmilag is addig össze nem olvashatják, míg ez országgrész közgazdaságilag elszakítva áll az anyaállamtól s nem lesz a földművelő síksággal szemben az iparos hegyvidék; hogy így az anyagi és művi termelés esereviszonya magamagának elegendővé s ez által egységessé s függetlenné tegye a hazát.

Az egyén, én, te, ő, mindenik, ha bevásárolni akar, kérdezze a honit. Nem alamizsnaképen, hanem közös önérdékünk iránti tartozás gyanánt s ha eleintén talán egy-két fillérrel látszólag drágább, a mit vevünk: gondoljuk meg, hogy jobb is, s hogy teremteni akarván, akarnunk kell egyelőre az áldozatot is.

Nem e kéro irat feladata részletezni, mi az, mit Erdély szövetiparban nyújtani tud. Mindent, a finom uri szövettől az utolsó portörő vészönig.*)

*) Méltóztassék bármely tudakozódásban az alábbi források akarmelyikéhez fordulni.

1. Kolozsvári iparos-egylet elnöke, Benigni Sámuel Kolozsvárt.
2. Erdélyrészi iparfelügyelő, Binder Lajos Kolozsvárt.
3. „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület“ titkára, Sándor József Kolozsvárt.

ezer példányban államköltségen nyomassa ki a toborzók számára, — de Kossuth ez ajánlatot indokolatlanul visszautasította. Petőfi ezt költészete megsértésének, kicsinylésnek vette — és ez szülte elhidegülését.

Van-e e feltevések valami alapja, azt csak a Gyulay kezei közt levő adatok fogják felderíteni, noha e büszke jellem magatartásáról, ki még alig husz éves korában önérdettel dobja a világ szemé közé, hogy „Petaraha és Petőfi féljék-meddig már rokon“ s ki nem közönséges költői vénájának érzetében még barátaival szemben is felsőbbre törekedett, minek kétségtelen bizonyítéka Tompával való baráti viszonyának kíméletlen megszakítása — Petőfiről mondom — előre is feltehetünk annyit, hogy bántalmat még egy Kossuthtól sem fog jó kedvvel fogadni, mint az a százados, ki még ma is büszke arra, hogy a szebeni esata hevében Bem tábornok őt méltatlanul pofon ütötte.

Tompa ez alatt a bejei parochián

„Lant és biblia e két szent barát
Karján ringatja boldogan magát.“

Ő a nép egyszerű lelkipásztora, ki hivatásának magasztos eszméjétől áthatottan tölti be papi hivatalát, buzzón imádkozik a nép jólétéért, s szabad idejét kis méhes kertjében tölti, elmerülve virágai szemléletébe. A természet örök szépségei iránt csodálatos rokonszenvet érez, s míg virágai-ban kejjel gyönyörködik, lelke a költészet tündérvilágába repül át s onnan édes, búbajos hangokat esal lantjára. Ez idylli élet közepett találja őt a forradalom, mely felrázza merengéséből, de lantjának hangja ott maradt abban a tündérvilágban, a koboz elnémult, hogy helyet adjon a honfi tetterőnek, ott a hol tényekkel kell bebizonyítani a hazafiságot.

E század harmadik és negyedik tizedében a nemzeti szellem legmagasabbra esapta fel hullámain. Széchenyi a „tartózkodva haladó“ párt megalapítója és feje széthinté ez országban népboldogító eszméinek magvait. A nemzet rohamos fejlődésnek indult, de a tulzók vagy liberalisok, kiknek élére Wesselényi Miklós és Lovassy állottak, rövid időn oly szélsőségekbe esaptak át, melyek néhány év alatt forradalomra vezették a nemzetet. Széchenyit bántotta ez elhamarkodás,

Azt sem tartjuk itt felsorolandónak — mi egy memorandum keretében férne el, — hogy melyek a tőke és a vállalkozás teendői Erdély ipara érdekében.

Az E. M. K. E. erkölcsi kötelességét teljesíti, midőn a rokonszenvenél fogva, melyet élvez, föl hívja a megyei és városi törvényhatóságoknak, a köz- és benlakásos intézetek igazgatóinak, nagyobb földbirtokosainak és üzletembereknek, a családok- és egyeseknek figyelmét, kérve, hogy megrendeléseik által a sujtott iparosokat felemelni, az erdélyi szövetséget megtartani s előbb vinni s ennek következtében pedig egy újabb közgazdasági érdekszövetséget létrehozni segítsenek, mely a textil ipar nyomán mihamarább ki fog terjedni az összes iparágakra s mindezekkel — hiszszük és reméljük — lassanként maga után vonandja a társadalmi és politikai solidaritást.

Segíts magadon s az isten is megsegít!

Kolozsvár, 1886. július hó 5-én.

Az E. M. K. E. igazgató választmányának 1886. jun. 12-iki üléséből.

Sándor József, titkár.

Dr. Haller Károly, alelnök.

A „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület.”

E hó 13-án látogatott ülést tartott Rimaszomban a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület” igazgató választmánya Főrök Bálint egyesületi ideiglenes alelnök elnöke alatt. A gyűlés lefolyásáról felvett terjedelmes jegyzőkönyvet térszűke miatt egészében nem közölhetjük, azonban annak fontosabb és közérdekű adatait röviden a következőkben foglaljuk össze:

Olvastatták a titkári jelentés, mely három részre oszlik. Az első foglalkozik a gyűlés eredményével, a második a szervezkedéssel s a harmadik az egyesülethez érkezett beadványokkal. Ezek szerint a szétküldött 632 gyűjtőből mindeddig csak 399 érkezett vissza, s a visszaérkezetteknek $\frac{1}{3}$ része üres. A gyűjtők szerint a tagok száma (alapító, rendes, és pártoló tagok együttvéve) 1736, mely szám a tavalyihoz képest 688 tag szaporodást tüntet fel. Minthogy a tagok közül 96 megyénken kívüli, megyénk összes lakosságának mintegy 1.01% - a lépett az egyesületbe. Mint érdekes adatot fölemlítjük, hogy a megye 183 virilise közül az egyesület eddig csak 90 tagot számít kebelébe.

Az egyesületben képviselt községek járások szerinti megoszlása legkedvezőbb arányt a nagy-rőcei járásban tüntet fel, melynek 47 községe közül 35 van az egyesületben képviselve. A gyűjtők között legnagyobb összegekkel tünnek ki: az elnök. Fáy Viktor, Boczkó Dániel, Fornét Jenő, Hámos Antal, Sziójyártó István, Karál János, Győry Frigyes, Gelda János, Czillinger Ferencz, Benkár Pál, Tóth Sámuel, Prúnyi Pál, Alexy Albert, Idősb Bazilidesz János, Belopoltovszky József, Nagy Ferencz, Szifft Adolf, Záhonyi János, Bahéry János stb. Az egyesületnek aláírt és készpénzben meglevő vagyona 11002 ft 80 krra rug.

A mi a szervezkedést illeti, eddigelé 11 kör alakult meg, u. m. a ga ami, esetneki, pelsüci, rozsnyói, jolsvai, nagyszlabosi, tiszolci, putnoki, nagy-rőcei, rimaszécs-hangonyi és rimaszombati. A nyustyai kör hallomás szerint szintén megalakult, de jegyzőkönyve mindeddig be nem érkezett. A megalakult körök 4 várost és 85 községet foglalnak magukban, tehát az eddigi adatok szerint 1 város és 84 község áll kívül a körön.

A beadványok: az egyes köröktől beérkezett jegyzőkönyvek és jelentések, valamint alapítványi levelek és kérvények.

A közölt adatokat magában foglaló titkári jelentést a jelen nem levő titkár helyett Szabó Lajos olvasta fel.

Fontosabb tárgya volt még a gyűlésnek az egyesület 1887. évi költségeloirányzati javaslatának betérjesztése Groó Vilmos részéről. A javaslat Török Bálint elnöke alatt működő hetes bizottságnak adatott ki. Végül az egyesület évi rendes közgyűlésének határidejéül augusztus 10-ike tüzetett ki, melyet 9-én délelőtt igazgató-választmányi ülés előz meg, a közgyűlés tárgyainak előkészítése ezéjából.

Mint eddigelé is többször volt alkalmunk az általános művelődési ezölokot szem előtt tartó egyesület támogatására

felhívni megyénk közönségét, ugy ezuttal is ismételve figyelmebe ajánljuk a megye minden hű fiának, s a kulturális eszmék minden igaz harezosának a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület” szent ügyét. Eljő majd az idő, mikor unokáink unokái áldva fogják emlegetni a közügy amaz áldozatkész bajnokainak neveit, kik segítettek ezt a szép földet, ezt a „kis Magyarországot” minden ízében magyarrá és hazafira tenni, midőn anyagi és szellemi támogatásukkal diadalra vitték a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület” zászlaját. —rm— —lt—.

Közgazdaszat.

Reflexió a tejszövetkezetről és tízedes törtek ezimű ezikkről.

K. J. ur számításomat óriási mérvben elferdítve adta elő, állítván: hogy én a „Gömör-Kishont” 27-ik számában kijött, a tejszövetkezetre vonatkozó ezikkben előadott számításom szerint 1 tehénnek az általa kiszabott 5 kilogramm korpa és 10 kilogramm répa napi szükségletének költségét 15 ft 40 krra számítottam naponkint, — igen is annyira számítottam a korpára és répára tett napi kiadást, de nem egy darabra, mint azt K. J. ur elferdítve adta elő, de 60 drb tehénre, ugyanis K. J. ur a „Gömör-Kishont” 26-ik számában kiadott emlékiratának takarmány kiadás rovata a) pontja alatt azt mondja s így számolja: 60 drb tehén és 2 bika 220 teletelési napon át belekerül ha darabonkint és naponkint kap:

5 kilogramm szénát

5 kilogramm törek v. tavasz szalma

5 kilogramm korpa á 3-80 kr. 11-40

10 kilogramm répa á 0-004 kr. 4-00

15-90

Az összes fent nevezett állatállomány tehát 2100-56 (értvén a kijelölt mennyiségű korpa és répa kiadást).

Én pedig azt állítottam s ugy számoltam s ma is ugy állítom s ugy számolom: hogy ha naponkint és darabonkint 60 drb tehénnek a korpából adunk egynek-egynek 5 kilogramm korpát (mint azt K. J. ur emlékiratában számításában felvette) akkor 60 tehén elfogyaszt 5-ször 60 = 300 kilogramm vagyis 3 mm. korpát naponkint, ennek mértékét 3 ft 80 krral számítva tesz Maróti szerint is: 3 mm. szorozva 3 ft 80 krral = 11 ft 40 kr.

Továbbá ha naponkint s darabonkint 10 kgr. repát adunk 1 tehénre (s a répa kilogrammját á 0-04 krral számítjuk, mint azt K. J. ur emlékiratában számította, akkor 1 mm. répa szerinte csak 4 krt érve, s 6 mm. napi adag csak 24 krba kerülve, de én ezt részéről toll hibának vettem, s azon lovagolni nem akartam s nem akarok, — mit ő ellenemben bizonyára megtett volna, — de a répa értékét mmásánként számítva, 60 tehén répa napi szükséglete 6 mm. répa kerül = 6 szorozva 67 krral = 4 ft 02 kr. s így 60 drb tehén korpa és répa szükséglete naponkint csakugyan 15 ft 42 kr

Kerül 220 napra pedig: 220 szorozva 15 ft 42 krral = 3392 ft 40 krba, s nem 2100 ft 56 krba, mint K. J. ur állítja, igen természetes, ha K. J. ur a számítás faktorokat megváltoztatja, mint azt a nevezett lap 30-ik számában megjelent észrevételeimel tette, — hol 3 kilo korpát számít az előbbeni 5 kilo korpa helyett, — akkor a számítás végeredménye is változik.

Igy tehát az én azon állításom helyes, hogy K. J. ur által megszabott tartása mellett a tehéneknek 1 mm. széna (a sajt készítés mellett, s ha e mellett 1 liter tej $5\frac{83}{100}$ krral értékesítettik mint K. J. ur kiszámította) nem 1 ft 80 kr., de sokkal alább értékesíthető, 1 ft $23\frac{28}{100}$ krajczárral, sőt még ennél is alább értékesíthetik, mert én a multkor a 2 bika tartást számításba nem vettem — bár az fenti állításom előnyeül szolgál — t. i. a 2 bikára tett korpa és répa kiadást, mely tesz naponta:

10 kilogramm korpa á 3-80 kr. = 38-00 krt

20 kilogramm répa á 0-67 kr. = 13-40 krt

naponkint összesen: 51-40 krt

való viszonyának illusztrálására, legyen szabad a következő jellemző esetet felemlíteni:

A forradalom előestéjén, melynek légköre és hangulata teljesen beillt Petőfi almainak keretébe, Pesten találkozott a két nagy költő. — Petőfi élénk phantasiával szónokolt, — szidta a németet és a magyar kormányt, mely nem képes egyszerre szakítani szét minden lánczot.

Tompa higgadt nyugodtsággal veté oda:

— Tán bizony hadügyminiszter szeretnél lenni?

Petőfi arca lángba borult, s büszke önértéssel kiáltott föl:

— Miért né?!

— Nem vers kell ahozam, — felelt rá Tompa hirtelen.

Ez odavetett megjegyzés annyira dühbe hozta Petőfit, hogy a két barát közt a szakadás azonnal megtörtént. Petőfi a Tompa képét otthon egy félreeső helyen ugy akasztotta föl, hogy a teje volt lefelé. Tompa meg öszszeszedte Petőfinek minden levelét s egyéb írásait, s odaadta legényének, hogy égesse el. A legény bizalommal kérdezte gazdájától, hogy kitől vannak e levelek.

— Petroviestől, — felelt Tompa ingerülten.

— Ki az? — kérde ismét a szolga.

— Az a fiatal ember, a ki minden nap ide szokott jönni.

— Hisz az Petőfi . . .

— Petrovics ha mondom!

Hevesvérű emberek sokszor követnek el fellobbanásukban olyan dolgokat, melyeket később megbánnak.

Tompa ingerlékenységét megbánta, de önértete nem engedte, hogy ő közeléjé elöször Petőfihez.

Petőfi még ingerlékenyebb volt Tompánál, de midőn vére leesillapult, szeretett volna kibékülni vele, azonban ugy, hogy Tompa is ismerje be hibáját.

Egyszer aztán beállított Tompa parochiájára, ki mindjárt jó ebédet rendelt s bort hozatott.

— Hát haragszol-e még Sándor?

Perze hogy haragszom! felelt Petőfi mogorván.

A társalgás ezután a körül folyt, hogy melyiknek van

220 napra 113 ft 08 krt, ha ezen összeget a fenti kiadás-hoz hozzá adjuk 3392 ft 40 krt a korpa és répa telt kiadás tesz összesen 3505 ft 40 és $\frac{8}{10}$ krt, s nem 2100 ft 56 krt.

A számítás különbséget 3505 ft 40 kr. — 2100 ft 56 kr. = 1405 ft 94 krt. Ezen a korpa és répa kiadás ezimen előadott több kiadást az 1405 ft 94 krt az 5047 ft 83 kr. rendes kiadáshoz hozzáadjuk, lesz az összes kiadás: 6453 ft 77 kr. (s nem 5047 ft 83 kr., mint K. J. ur állítja) ezen kiadást levonván a 9166 ft 80 krt. bevételből marad az elfogyasztott szalás takarmány értékesítésére: 2743 ft 93 kr. (s nem 4118 ft 97 kr., mint K. J. ur állítja) ezen összeget elosztva a telen nyáron elfogyasztott (60 tehén és 2 bika által elfogyasztott) szalás takarmányra 225-920 kilogrammra, kapunk 1 mm. takarmányért: 1 ft 21 és $\frac{425}{1000}$ rész krajczárt (s nem 1 ft 80 krt mint K. J. ur állítja). S most is azt mondom, hogy 1 ft 21 és $\frac{1}{2}$ krajczár nem nagy értékesítése 1 mm. jó édes szénának.

Beigazoltam tehát újból, hogy a felvetett kérdésben a K. J. ur által a „Gömör Kishont” 26. számában írott emlékiratában felállított számtani factorok alapján tett számításom helyes volt, s így ha annak nevezzük, helyes a számítás kiigazítása is.

Végül megújítva állítom ismét, hogy a tej, mint édes tej legjobban s legdrágábban értékesíthető, s hogy a helyi forgalmi viszonyaink között is kivihető, s szerény véleményem szerint sajtta csak azon tej dolgozandó fel, mely mint édes tej nem értékesíthető. Az édes tej értékesítésénél felhozott azon akadály, hogy az könnyen megsavanyodik, csak a nyári hónapokra nézve bir némi alaposzággal, bár ekkor is nagyobbára és legtöbb esetben elhárítható: a frissen kifejt tejnek rögtöni, azonnali, már a kifejésnél az ölben leendő gyors és kellő kihűtése által, mert ha frissen kifejt édes tej, nem a fent jelzett időben s nem gyorsan, s nem kellőleg hűtetik le, s az az ölben, s míg onnan behozák, leszürük, meleg állapotban áll, ily állapotjában a levegőből az erj gombákat s az élyent (Sauerstoff) csakhamar oly nagy mennyiségben szívja magában: hogy az erjedés, a tej megsavanyodása, daczára a későbbi lehűtésnek, jégközötti tartásnak, mégis csakhamar bekövetkezik. Az édes tej gyors megsavanyodását tehát leginkább annak rendszerint későn eszközölt lehűtése s a tejnek huzamos időn keresztül a levegővel való szabad érintkezése okozza.

Ha tehát a frissen kifejt tejet kifejéskor azonnal, haladék nélkül még az ölben bádogedénybe öntve (a cserép- és faedény nem oly jó hővezető) s ezen bádogedényt friss vízbe, ha lehet jeges vízbe téve gyorsan lehűtjük, s a tejes edényt már az ölben jól fedve tartjuk, hogy minél kevesebb levegővel érintkezzék, s gyorsan (nem a meleg konyhában, mint rendszeren tenni szokták, de hűvösebb helyen) leszürjük, s a leszűrt tejet ismét zárt bádogedénybe töltve, a hűvös pinczébe, hideg-, vagy még jobb jeges vízbe tesszük, az ily módon kezelt tejünk edességét több ideig meg fogja tartani, s a szállítás ideje alatt — szokás szerint jég közt s zárt edénybe szállítva — nem fog megsavanyodni.

P.-Apáthi, 1886. július hó 27-én.

Vajda Gyula, gazd. egy. titkár.

T a n ü g y.

Iskolai értesítők:

„Az értesítők okmánytárai a hazai tanügy fejlődésének” ugymond egyik jönevű paedagógusunk. Mint ilyenek, méltán számot tarthatnak kiváló figyelmére mindazoknak, kik kulturális előhaladásunk tényezői és arányai iránt érdeklődéssel viseltetnek. A legtanulságosabb adatokat tartalmazza ugy a növendékek, mint vezetőik munkásságáról és ekkép hivatnak mennél szélesebb körben terjeszteni a valóban kitűnő iskolák s tanintézetek hírnevét.

Joggal ilyeneknek tekinthetjük a hozzánk beküldött iskolai értesítőket. Ezek közül:

1. „A rimaszombati egy. protestans főgymnasium XXXIII. értesítője az 1885/6. tanévről” oly tanintézet mult tanévi munkásságáról ad számot, a mely kiválóan fontos kulturális és hazafias missióval felruházva,

igaza, — de megállapodásra nem juthattak, miután mindketten a maguk igazságát védtek.

E közben valaki bejelenté, hogy Szemere Miklós jön, kire Petőfi szintén neheztelt ez időtájban valami csekélyeséért. Ugyanis Tompának a gömöri lelkészek között volt egy Orbán Ferencz nevű jó barátja, ki komoly tanulmányon alapuló műveltségénél fogva Tompa előtt nagy tekintélybe állt; tudományos képzettsége, s a költsézet iránt való hajlama vonzóvá tették őt a nagy költő előtt, ki később annyi bizalmat érzett irányában, hogy kéziratait előtte felolvasta és véleményére többet adott, mint sok más akkori híresebb emberére. Utóbbi is egyik nagyobb jelentőségű vallásos művének az ő tanácsára adta az „Olajág” ezimet. Az Orbán befolyása valószínűleg bántotta Petőfit, mert a nélkül, hogy e különben érdemes férfiú állását és személyét tekintetbe vette volna, egy költeményben kifigurázta. („Komor, mogorva férfiú volt Orbán.”) A furesa karrikatura ismét Tompát s vele együtt mindazokat bántotta, a kik Orbánnal közelebbi ismeretségben voltak. Szemere Miklós pedig épen elítélte Petőfi eljárását.

Mikor a vitázó költők hallák a hírt, hogy jön Szemere. Tompa nagy örömmel ment elébe. Petőfi pedig más szóba vonult, megígértette Tompával, hogy jelenlétét nem fogja elárulni. — Szemere nem sokáig időzött barátjánál, s távozása után a két költő ismét vitába elegyedett, melyből kibontakozni sehogy sem tudának, sőt Petőfi annyira méregbe jött, hogy kalapját véve, köszönés nélkül elhagyta a házat.

Most Tompán volt a sor busulni azon, hogy barátját gyalog engedte távozni. Szeretett volna befogatni, hogy kocsin küldje el legalább addig, míg valamelyik szomszéd községben Petőfi tuarost bérelhet, — s hogy hibáját jóvá tegye, nemsokára ő is Petőfi után ment, kit egy jó fél óra mulva utól is ért.

— Ne bolondozz Sándor! gyere vissza, majd elküldelek kocsin. — mondá lelkendezvet.

De Petőfi csak nagy nehezen tudta magát kapacézaltatni, mert Tompának előbb be kellett ismernie, hogy ő a hibás. (Vége következik.)

mert ő Magyarországot közművelődési eszközök útján akarta bensőleg megszilárdítani, de midőn a magot ő hintette el, az aratástól sem vonulhatott vissza. Petőfi liberalis volt, egyszerre akart széttepi minden lánczot, hogy legyen a nemzetnek elég vasa kardnak és vasutnak. — Tompa, bár költészetében a haza állapotát a forradalom előtti időkből nem igen rajzolja, inkább a Széchenyi tartózkodva haladó pártjához tartozott, melynek jelszava volt: előbb a népet boldoggá s aztán tenni szabaddá. Egész önértéssel s pályája iránti büszkeséggel írja Bónis-Pogány Karolinának, hogy nincs magasztosabb hivatás, mint a népet tanítani. Petőfi költészetében kifejezést nyer a „felsőes nép” eszméje s a magyar nemes uraknak minden hibáját kíméletlen nyersséggel lobbantja szemére, s Dózsa György is az ő felfogásában jelenik meg ugy először, mint szabadságharezos. — Tompa nem volt ily tulzó; ő belátta azt, hogy a magyar nép még nagyon hátra van, hogy még igen sokat kell tanulnia, s ez uton művelődnie, míg a szabadság eszméjére megéri. Kikel a nép tudatlansága és közönye ellen, mert a költő „zengedelmin csak mulatni tud” a nélkül, hogy abból a szépet és nemest elsajátítaná, vagy azt kellőleg méltányolni tudná. S midőn a költő és művész nyomorba vagy koldusbotra jut, gúnyos fájdalommal kiált fel:

„Jer oh dicső nép! ime láthatod

A koldusokban öngyalázatot!

Ki, míg kövér falattal él ebéd,

A művészt éhen veszni engeded!

Ez átkozott bűn, nem hallod miként

Kiált az égre Ábel véreként . . . ?

(Művészet és pályabér 1847.)

Ime a különbség a két nagy költő között! Egyiknek tollát a felkorbácsolt szenvedély vezeti, másik higgadt megfontolással ír; mindkettő érzi a hon baját, mindkettő tudja, hogy ez állapot Magyarországon tarthatatlan, s hogy a jövő nagy dolgokat rejt méhében, de a nagy dolgokra előkészítő ut mindkettőnél más, mégis egy ezétra vezet. Egyik tanít, másik izgat.

Azokban a két különböző kedélyű költő egymáshoz

ennek évről-évre lelkiismeretesebben s növekvő sikerrel felel meg. Megnyitja az értesítőt Dr. Veres Samu tanár irodalomtörténeti értekezése e czímmel: „Tompai Mihály a forradalom alatt és után“, mely egyúttal sok tekintetbe érdekes jellemzést nyújtja ama mozgalmas napok egy-egy láng-
lelkű munkásának. Ezt követi a tanév történetének rövid vázlatja, kezdve a VIII. osztály megnyitásától egészen a június hó 25-én befejezett érettségi vizsgálatig, mely ez évben első ízben tartatott az intézetben és pedig a közép-szerűen jóval tulemekkedő eredménnyel, a mennyiben a 22 írásbeli vizsgát tett növendék mind szóbeli vizsgára becsatlatott s az utóbbin csak 1 növendék utasítottat vissza egész évre. — A tanári kar 16 tanár és tanítóból áll, kik nagyobbára régebben működtek az intézetnél. Az elvégzett tananyag ismertetése, kivált a felsőbb osztályokban, fokozott munkásságról, a magyar nyelvbeni feladatok megválasztása kiváló szakértelemről tanuskodik. — A taneszközök gyarapítására a közönség önkéntes adományozásain felül, igen sokat tett az intézet. Különösen a természettani szertár szaporodott számos fontos és érdekes eszközzel. — Meltán figyelmet érdemel a ifjúsági egyesületekről szóló jelentés, mely örömdetésekként szolgál a Tompa-önképzőkör, valamint az ifjúsági gyámintézet működéséről. Az előbbinek évről-évről élénk emlékezetünkben levő hazafias ünnepély volt márczius 15-én, Műsorozatából láthatjuk, hogy idegen ajkúak is munkás tagjai az izmosodó körnek, s a pályamunkák szép száma, az ifjúság élénk munkakedve mellett bizonyít. A táptintézetéről szóló tanulságos jelentés után a tanári nyugdíjintézetéről találunk értesítést. Ennek ügyét a nagy közönség és intézeteink sokszorosan megérdemelt pártfogásába melegen ajánlhatjuk. Az ifjúság névsora után annak előmenetelével foglalkozik az értesítő, mely a felsőbb osztályoknál valamivel kedvezőbb eredményt tüntet fel. A statisztikai kimutatásokból megtudjuk, hogy a tanulók összes száma 231, s közöttük a két protestans felekezet legerősebben van képviselve. Honosságára nézve a növendékek leginkább helybeliek és megyebeliek voltak.

2. „A rimaszombati községi elemi iskola értesítője az 1885-iki tanévről, egybeállította Törköly József igazgató.“ Elemi tanügyünk gondos kezekben lételemnek s állandó fejlődésének tanubizonyosága. A tanszemélyzet 10 tagból áll, s ez évben egy tanerővel gyarapodott. Az iskolaszék dicséretes munkásságot fejt ki az intézet emelése körül. A növendékek száma 232, nagyobbára helybeliek. Számuk a múlt tanévihez képest apadást tüntet fel. A tananyag lelkiismeretes összeállítása érdekes adatokat tartalmaz, különösen a földrajz és természetrajz tanítására vonatkozólag, melyekre mint látszik, a magyar nyelv mellett a legtöbb rendszeres munkásságot fordított. Szívesen látnók a kézimunka tanítás eredményének összeállítását, minthogy annak idején annak sikeréről tanulságos tapasztalatokat szereztünk. Jövőben évenként egy-egy osztály új szerkezetű iskolapadokkal látatik el.

3. „A rimaszombati róm. kath. elemi fi- és leányiskola értesítője az 1885-iki tanévről“, egyik népesebb és lelkiismeretesen vezetett iskolákról szól. Rövid jelentés után a múlt tanév lefolyásáról, a hat tagból álló tanszemélyzet s a tanárjelöltek elősorolása következik. Kiváló figyelmet érdemel az értesítőben az érdekes sorozat, melynek paedagogiai fontosságáról pro és contra annyi vita folyt. Mi részünkről ezen alakban csak helyeselhetjük, noha feltétlen barátja nem vagyunk. Az általános kimutatás 275 tanulóval ad számot, a mi nyilván csak elnézés lehet, mert az év elején beírt 261 növendékhez a kimaradt és meghalt 14 hozzáadatot.

4. „Szab. Rimaszombati város állami segélyezett alsófokú ipariskolájának értesítője az 1885-iki tanévről, közli Törköly József, igazgató“, tüzetes ismertetése ipariskolánk egy évi múltjának. Benkó János főgymn. rajztanár ezíke: „Az ipariskolai rajzkutatás“ czímmel szakavatottan fejtegeti e tárgy kiváló fontosságát. Az év történetét az igazgató kitünő tollal közli az értesítő. Sok dicséretes jelenség mellett sajnálattal emlékszik meg a közöny, sőt roszkaratról, melyet az ipariskola iránt egyes iparosmesterek tanusitanak. A jelentés befejezése lendületes szavakban magasztalja a munkát. A tanártestület 5 tagból állt, kik a rendszeresen összeállított tananyagot heti 7 órában adták elő. A tanulók száma összesen 158, helybeliek és vidékiek csaknem egyenlő számban vannak. Az előmenetel középszerűnek mondható, a tanulók fele többé-kevésbé kedvező osztályozást nyert. A tanulók 29 iparos foglalkozáshoz tartoznak, legtöbb van közöttük asztalos, cipész és eszmadia. Jogosan panaszkodik az iskola igazgatója rendkívül sok óramulasztás, s kivált az igazolatlan mulasztások miatt.

Ismertetésünket legmeltóbban zárhatjuk be azon elismerés kifejezésével, mellyel városunk összes közönsége eme tanintézetek működő tanárainak s az elemi tanügy érdemeiben gazdag vezetőjének Groó Vilmos urnak tartozik.

K-n Z-n.

Levelezés.

Ajnácskő, 1886. jul. 28.

T. Szerkesztő ur! Az ajnácskői valóságos fürdőévad csak most kezd élenkülöni különösen a budapesti közönség az, mely ezen a természet adományaival oly gazdagon elárasztott, gyönyörű völgyben fekvő kies fürdőt s klimatikus gyógyhelyet nagy előszeretettel szokta felkeresni. — Ezeknek száma évről-évre szaporodik úgy annyira, hogy az idén egyedül a budapestiek száma túlhaladja az összes vidékiek számát, nem hiányozván azonban most sem a szomszéd megyék s városok hantevelői sem.

Évekkel ezelőtt valóságos gyűlhelye volt e kies fekvésű fürdő azoknak, kiket futóvándó czímmel szokott illetni a fürdőközönség, kik csak multság, tánc s kártyajátéknak szerettek hódolni s ezért nem hogy meggyógyulva, hanem beteges tértek haza, kimerülten a dorobozalástól. Ez előtt csakis a szomszéd megyék s városok nyújtották a fürdőközönség legnagyobb kontingensét, kik szinte csak addig maradtak itt, míg a nagy munkaidő beállott s a dolog haza hívta őket, de most minő változás! mily kedvező fordulatot vett e fürdő, mióta báró Kemény Gábor miniszter ur maga keze alá vette a birtokot, ki nem csak teljes szakértelemmel tanulmányozta át a forrásokat, hanem a fürdőnek társadalmi s gyógyviszonyait is figyelemmel kísérve oly mérvű javításokat tett, hogy e fürdőből „valóságos gyógyhely lett. Dáridók nem rendeztetnek többé Ajnácskőn s e

főle multságokkal nem zavarjamost már senki az állandó beteg vendégek kuráját.

Az ajnácskői ásványviznek tudományos vizsgálata s kutatása kimutatta, hogy e gyógyhelynek értéke nem mulandó alapon nyugszik és hogy hazánkuk e természeti adományban gazdag kincse a szorgalmas művelésre s igénybevétele valóban érdemes.

E meggyőződés, valamint az ásványviznek jó híre s a forrásnál tett szerencsés gyakorlati siker eredménye birta arra a fürdőben most állandóan letelepedett fürdőörvost Dr. Wellisz Gyulát, miszerint mindent elkövesse, hogy e kies fürdőt felvirágoztassa, a fejlettség magasabb színvonalára juttassa s hazánk többi fürdőjével egyenvalóra emelje.

Most már a villák építkezése is megkezdődött, Szilárdi Ödön nógrádmegyei földbirtokos Somoskeőy Károly mérnök ur terve szerint gyönyörű villát építtetett, mely által a lakostályok száma szaporodott, s ha az építkezésekre mások is fognak vállalkozni, úgy reményelhető, hogy a már most is felkarolt kies fürdőhely pár év múlva hazánk elsőrangú fürdői közé fog sorolhatni. miben elősegíti az ugynevezett „Keményforrás“ ásványviz, mely szétküldésére kitünően alkalmasnak bizonyult, mivel a szénsavas vasoxidul tartalomnak nagyobb részét feloldva tartalmazza, s ezt oly nagy mennyiségben, a mennyit csak a leggazdagabb tartalmu vasas források képesek felmutatni

Ezen bő alkatrészek, valamint dus szénsavtartalma, s a gyógyvízzel — az ottani új fürdőörvost dr. Wellisz által — eddig tett kísérletek alapján az Ajnácskői viz jövő évtől kezdve, a szenvedő közönség nagy előnyére, már kereskedésbe fog bocsátatni s a nemcsak a hazai, hanem külföldi körökben is megismertetést érdemlő fürdőhely hazánk gyógyhelyei között oly helyet lesz hivatva elfoglalni, melyet jeles égalja s gyógyviszonyai szerint már régóta megérdemelt volna.

Meghívás.

A „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület“ igen tisztelt tagjait van szerencsém a folyó évi augusztus hó 10-ik (tizedik) napján délután 2 (két) órák a rimaszombati megyeházban tartandó első rendes közgyűlésre meghívni. — Rimaszombat, 1886. július 27.

Török Bálint, ideigl. alelnök.

Hírek és vegyesek.

Hymen. Kerekes Dezső, a rimaszombati egyesült prot. főgymnasium ifjú derék tanára, e napokban váltott jegyet Fábry János főgymnasiumi tanár s a rimaszombati felsőbb leányintézet igazgató-tulajdonosának bájos és kedves leányával, A r a n k á v a l. Teljes boldogság legyen állandó utitársa a megkötenő frigynek.

Esküvő. K. Nagy Lajos sajógmőri polgári iskolai tanár ma délután 4 órák tartja egybekelését Kerekes István szeretetreméltó Irma leányával Tornalján.

Büvészeti előadást rendez ma estefelől Lax Vilmos a Széchenyi-kert kioszkjában. — Mint előttünk felmutatott bizonyítványai tanusítják, mutatványai mindenütt érdeklődést keltettek.

Rimaszombat város képviselő-testülete e hó 26-ikán tartott gyűlésében a helybeli dalárdá pécsei utjának költségeire 100 frtot szavazott meg. E némes áldozatkészség önmagát dicséri, s mi csak még több ily nagylelkű pártfogót kívánhatunk a fontos társadalmi és kulturális czellal bíró egyesületnek.

Bucsuelőadást és táncmultságot rendez mához egy hétre pécsi útja előtt dalárdánk a Széchenyi-kertben 30 kros belépti díjjal. Az előadás gazdag és élvezetes műsorába a pécsi dalárversenyen előadandó versenydarabok is bevetetnek. Előre is felhívjuk reá a közönség szíves figyelmét.

A pelsüci műkedvelő társulat — rendes levelezőaktól nyert értesülés szerint — augusztus hó 8-án színi előadást rendez a „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület“ javára. Színe reál két kitünő vígjáték, s az előadást táncz követi.

Népszerű felolvasás. A félelmes és rettegett „fekete asszony“ hetek óta jár-kel országunkban, s tartani lehet tőle, hogy hozzánk is ellátogat. Meg kell tehát minden szükséges óvintézkedést tenni ellene. E végből tartott folyó hó 27-ikén Feleden dr. V é b e r I g n á c z. a rimaszécsi járás derék és ügybuzgó orvosa egy népszerű felolvasást, melyben utasításokat adott arra nézve, hogy és miként kell élni a mai kolerás világban. Mértékletesség és tisztaság! eléggé nem hangoztatható két kellék, hogy a kolera elkerülje vidékünket és házunkat. — Jelen voltak: gróf Almásy Arthur segédszolgabíró, Borszéki Armin felelő kerületi orvos, s az egész járásból beidéztett előjárók, halottkémek, s mások is mintegy hatvanan.

Esperességi közgyűlés. A kishonti ev. esperesség Rimabrézón folyó hó 26-án tartotta évi közgyűlését. Megelőző istentisztelet után Czéner Pál főesperes üdvözölve a nagyszámú képviselőket, szóbeli jelentést tesz az esperességi felügyelő választásáról, melynek eredménye a felolvasott jegyzőkönyv szerint az lett, hogy Ruihenyi Béla 13 szavazattal újból megválasztott. A megválasztott ennek folytán elfoglalja elnöki helyét s az eddigi irányban való továbbműködést ígérve, a bizalmat megköszöni s azt ezentulra is kéri. Most következett a főesperes évi jelentése, mely az egyes egyházak kebelében történt nevezetesebb mozzanatok sorolá elő s néhai Szontagh Bertalan és dr. Patzek Mór esp. consistorialis tagok elhunytáról kegyeletesen emlékezék meg. Ezen jelentés magyar szövege a tót hazafiaknak többféle kifogásra szolgált okul, s eleinté csak azt kívánták, hogy a jelentés jövőre tótul is olvassassék, majd pedig az ellenző szónokok által felfingereltetve, a vezér azt indítványozá, hogy az esperességi nyelve tót legyen; azonban az elnöki gátemeles hiányában tulesapongott vitát a gyűlési tárgyalás menetét szabályzó §-nak felolvasása az elhagyott medebé szerencsésen visszaszorítá s a gyűlés a közbevetett indítvány felett napirendre tért. — A napirend szerint, tudomásul vétetett az esperesség tulajdonát képező, részint pedig felügyelete alatt álló pénztárak megvizsgálásáról szóló jelentés; az erdélyi 10 magyar egyháznak, mint önálló esperességeknek az egyházkerület kebelébe való befogadása szavazattöbbséggel kimondatott; a püspöki tiszteletdíjnak 1000 frttal, segédje fizetésének pedig 305 frttal való javítása szavazattöbbséggel elfogadtatott; az eperjesi kollégium s a többi kerületi központodának az egyházkerületi gyűlésen való külön képviseltetése szavazattöbbséggel megtagadtatott;

az egyetemes gyámintézet elnökségére Brósz Jónát és Zelenka Pál jelöltetett; az esperességi törvényszék hiányzó két tagjaul: Fornét Jenő és Daxner István választott; az esp. tanítói egyeslet százados fennállása jubileumának rendezésére bizottság nevezetett; Szlopovszky Péter kokovai tanító ügyének megvizsgálására, ki állítólag felesküdt helyettes körjegyző is, nyomozó bizottság küldetett; az iskolalátogatók jelentése a tanügy állapotáról megnyugtató tudomásul vétetett, végül pedig a gyűlés jegyzőkönyvének ki-nyomtatása elhatározott. Ezzel a gyűlés bezárott s eloszlott.

A tamásfali kisedővő-intézet mult vasárnapu nyári multsága értesülésünk szerint kitünően sikerült. A nagyszámú közönség közt ott láttuk a „Gömörmegyei magyar közművelődési egyesület“ igazgató választmányának több tagját és a nevelésügy számos barátját, kiket a nagyrészt idegen ajku kisedek magyar előadása és ügyes társasjátéka kellemesen gyönyörködtetett. Viszont ok is es Molnár Lajos ur, az intézet felügyelője, nem várt meglepetésben részesíték a gyermekereget. Ugyanis az intézet mindenik növendékét sűteménynyel és czukorkákkal gazdagon megvendégelték. Ez alkalommal egy kis komikus intermezzo merült fel. Egy kis fiu, a kapott édességet anyjához vivén, következő naiv szavakat intézte hozzá tótul: „De aztán meg ne edd!“

Összeuzta balkezét a eséplőgép Vincze János 73 éves aggastyánnak Osgyánban. A súlyosan sérült e napokban szállították be a gömörmegyei kózkórházba. Balkeze mutatóujját, mely csaknem teljesen szétroncsoltatott, alkalmasint el kell vesztíenie.

Az omnibus vitel díját a városból a vasúthoz vagy innen a városba annak idején a helybeliek részére 10 krbau állapították meg. Nehány nap óta azonban a kocsiszemélyzet 15 krt szed helybeliektől is. A viteldíj ilyen önkényes megváltoztatása furesán jellemzi a kocsitulajdonos eljárását, s azt hisszük, hogy az intézménynek sem igen fog javára válni.

Disz- és versenytornázást rendez Ajnácskőn ma délután 5 órák a „Budapesti Torna-Club“ a tornaesarnok építési alap javára, 1 frtos és 50 kros helyárrakkal. A műsorozat a következő: I. A jelenlevő tornászok és bicyclisták felvonulása. II. Szabadgyakorlatok Ruh Géza művezető vezetése alatt a budapesti torna-club tagjai által bemutatva. III. Csapatornázás 3 csapatban. 1. csapat bal előtornász Brooser Mór, 2. csapat nyújtó előtornász Pozdech Gyula, 3. csapat magasugrás előtornász Ruh Géza. IV. Versenytornázás és műkerékpárverseny 1. Nyújtó-verseny-tornázás, 2. előirt és 1 választott gyakorlat. 2. Verseny rúdugrás, deszkatáv 250 m. első ugrás 160 m. 3. Verseny-súlydobás távolba 12 kg. vasgolyó, 3 dobás. 4. Távolugrás, 3 ugrás, hátrahésés érvényteleníti az ugrást. 5. Sikfutás 200 m. távolra minden másodperc 32 m. p. alul egy pont. (A díj csakis akkor adatik ki, ha a távolság 32 m. p. belül futatik be.) 6. Műkerékpárverseny. (csak 1 díj). — Minden versenynél az I-ső díj egy koszoru és oklevél, II-ik díj koszoru oklevél nélkül. Versenyezhet minden magyarországi testgyakorló egyeslet tagja. Nevezések a helyszínen történnek. V. Szabad tornázás a nyújtón. — Díjak kiosztása a verseny után a versenytéren.

Páni félelem. A mult hétéen egy nagy juhász vezett meg Serkében, a mely ejjeli esatengolásában a faluban számos ebet megmart. E mellett mely sebet ejtett egy leányon is, ki gyógykezelés alatt van, s remélhetőleg meg leend mentve az élet számára. Most a helységben a legnagyobb retteges uralkodik, mert bár számos megmarnak nyilvánított eb hatósági rendelet folytán el van zárva, mégis felni lehet, hogy egy a szabadon hagyottak közül minden pillanatban megveszhet, s ez irtózatoss betegségeknek még több áldozata is lesz a faluból. — A megdühödött eb neki ment Flasko György ur sertésnyájának is, s majd több felé kalandozva, mint hallatszik, Rimaszombatban lövetett meg.

Vesztett eb kóborolt e hó 28-án városunk utcaiban, nem eséklyi ijedelmet és kiváncsiságot okozva. Egyik ügyes rendőrünknek — a neve Barcsi András — sikerült a kutyát a Temető-utca egyik udvarába beszorítani, a hol egy jól irányzott puskalövessel kioltotta a veszedelmes állat életét.

„Emlékkünnepély, melyet dr. Vandrák András, otrokosi Vég Dániel és Tillisch János volt coll. tanárok emlékezetére ült az eperjesi ev. ker. collegium“ czímű, Hörk József coll. igazgató által összeállított füzet küldetett be szerkesztőségünkhöz, mely a fentjelzett ünnepély műsorozatát s tárgyait, többek közt az igazgató kitünő emlékbeszédét foglalja magában.

Az aggteleki barlang új bejáratának készítésére vonatkozólag biztos forrásból arról értesülünk, hogy Schlosser Albert, a „Rozsnyóvidéki Kárpátkör“ elnöke, Siegmét Károly, a „Keleti Kárpát-egyesület“ alelnöke és Münnich Kálmán mérnök az e hó 19-én megejtett helyszíni szemle után azon meggyőződésre jutottak, hogy az új kijárat az előirányzott időre, augusztus 21-ére a legfokozottabb tevékenység mellett sem készíthető el, minélfogva a 8 hónap óta folytatott munkálatokat a jövő őszig beszüntették. A folytatandó munkálatok mintegy 85 méter hosszú ut elkészítésére és járhatóvá tételére lesznek irányozva.

Tanítóképezdei értesítés. Azok, kik, az eperjesi evang. kerületi tanítóképző intézetbe felvétetni kívánnak, ez iránti sajátkezűleg írt folyamodványukat augusztus hó 15-éig küldhetik be a collegiumi tanítóképző igazgatóságához. A kérvényhez melléklendő: Keresztlevél, szegénységi s tncodai bizonyítvány a negyedik gymnasiumi vagy real- vagy polgári iskolai osztályból. A teljesen ingyenes növendékek közé felvett tanulók élelmezés, lakás, fűtés, világítás, kiszolgálás és oktatásban díj nélkül részesülnek, szegényebb sorsuak részben írószerekkel is ellátatnak. A beiratások szeptember 1-én veszik kezdetüket, az évnnyitó ünnepély pedig szeptember 5-én a collegium nagytermében fog megtartatni.

Értesítés. Az eperjesi ág. evang. ker. collegiumi jogakadémián az 1886/7. tanévre a beiratások f. é. szeptember 1-től 8-ig eszközölendők; az előadások pedig szeptember 9-én veszik kezdetüket.

Középfoku kereskedelmi iskola nyílik meg szeptember havában Miskolczon, melynek szervezetéről szóló értesítést a miskolczi kereskedelmi és iparkamara bocsátotta ki. A tanoda többféle kedvezményt biztosít növendékeinek.

Szerkesztői üzenetek.

„Viszhang az erdőháti palócszagról“ czímű felhívást vettük. de bár kor- és időszerű, mindazáltal, mert lapunk keretén kívül esik, kénytelenek vagyunk mellőzni.

Hivatalos közlemények.

Gömörmege alispánjától.

Hirdetmény.

7913. sz. A törvényhatóságokról szóló 1886-ik évi XXI. t. cz. életbe léptetése tárgyában, folyó év július 8-ról 37721. szám alatt kelt belügyminiszeri körrendelet érdemleges tárgyalása, — a törvény értelmében szükséges intézkedések előleges elrendelése, nemkülönben több fontos és sürgős ügy érdemleges elintézése végett is — rendkívüli megyebizottsági közgyűlés megtartása vált szükségessé.

Ezen rendkívüli közgyűlés határideje — főispán ur ő méltóságával egyetértőleg, folyó év **augusztus hó 10-ik napjának d. e. 9 órájára** Rimaszombat városba kitűzve, ezen intézkedés köztudomásra hozatik, s a megyei bizottság t. tagjai felhívattak, hogy minél nagyobb számban megjelenjen, s a tanácskozás tárgyát képezendő közérdekű ügyek elintézésében résztvenni szíveskedjenek.

Rimaszombat, 1886. évi július hó 16-án.

Bornemisza László, alispán.

Rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

814. sz. — A vezetésem alatti rimaszombati kir. törvényszék területén levő tornallyai kir. járásbírósnál üresedésbe jött évi 500 frt fizetés és 100 frt lakpénzzel javadalmazott irnoki állomás betöltése czéljából igazságügyi miniszter ur ő nagyméltóságának folyó év július 17-én 2578. sz. a. kelt rendelete értelmében pályázat nyitattik. Minélfogva felhívattak mindazok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, hogy életkorukat, szakképzettségüket, nyelvismeretüket, s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt s kellően bélyegzett folyamodványukat jelen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszori közzétételétől számítandó tizen-négy nap alatt, és pedig a közhivatalban állók főnökeik utján hozzám annál bizonyosabban benyujtsák, mert a később beérkezendő kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Rimaszombat, 1886. július 22.

Fornét Jenő, kir. tszéki elnök.

A miskolezi kereskedelmi- és ipar kamarától.

Értesítés.

276. sz. — A nagymélt. földm. ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. évi július hó 15-én 37962 sz. a. kelt intézményével értesíti alulírott kamarát, miszerint Lüttichben mozgalom indult meg arra nézve, hogy ott kereskedelmi muzeum létesíttessék, mely hivatva lesz Belgium kereskedelmi forgalmát a külfölddel előmozdítani. Ezen országgal való kereskedelmi összeköttetéseink élénkítése érdekében kívánatosnak mutatkozik az, hogy nagykereskedőink és iparosaink azon árukból, melyet Magyarországból Belgiumba kivitetnek, ezen muzeumba mintákat küldjenek. A Lüttichi kereskedelmi muzeum létesítéséről az érdekeltek körök értesítettek.

Miskolc, 1886. július hó 27-én.

A kamara elnöksége.

Radvány Istvan, elnök.

Dr. Kovács Gyula, titkár.

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Magán-hirdetések.

Pályázati hirdetmény.

1015. sz. — Rimaszombat r. t. városánál halálozás folytán megüresedett **erdészi** állás betöltésére ezennel pályázat nyitattik. — Felhívattak mindazok, kik ezen 800 frt készpénz, természetbeni lakás, kert és három hold föld használata, 48 méter kemény tűzifa illetményvel rendszeresített állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti, magyar honpolgári, életkor, eddigi alkalmaztatásukat igazoló, ugy az 1879. XXXI. t. cz. 36. §-a értelmében megkivánt okmányokkal felszerelt **kérvényeket folyó évi augusztus hó 31-ikéig** a polgármesteri hivatalnál annál inkább adják be, mivel az elkésztett beadottak figyelembe vételni nem fognak.

A megválasztandó erdész állását legkésőbb **f. évi október hó 1-ig elfoglalni köteles leend.**

Kelt Rimaszombat r. t. város képviselő-testületének 1886. évi július 26-án tartott közgyűléséből.
Szabó György, polgármester.

Regale-jog haszonbérbeadás.

A horkai közbirtokosságot illető regale-jog, mely Horka községben (vasuti-, posta- és távirda-állomás) a koresmahelyiségben gyakoroltatik, az 1887. év január 1-ső napjától kezdve, **hat évre, folyó évi augusztus hó 22-én d. e. 10 órákor** a község házánál megtartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe kiadatik, mire a bérleti szándékozók 10% bánatpénzzel ellátva meghívattak.

A feltételekre nézve felvilágosítást ad, sőt a bérletre folyó évi augusztus hó 12-éig zárt ajánlatokat is elfogad

Hevessy Bertalan,

2-3

közbirtokossági megbízott Tornallyán.

Birtok bérbeadás.

Gömörmege Horka községében fekvő tagosított birtokom, mely áll: 140 hold szántóföld-, 40 hold rét-, és 523 hold erdő- s legelőből, — az **1887. évi január hó 1-ső napjától kezdve** több évre haszonbérbe kiadatik.

A bérbeadandó birtok iránt felvilágosítást ad bármikor birtok-felügyelőm Horkán (vasuti-, posta- s távirda-állomás), s a bérleti feltételek megtudhatók nálam a tulajdonosnál Tornallyán

Hevessy Bertalan,

földbirtokos.

2-3

Kereskedő tanulól

egy helybeli vegyeskereskedésbe, egy jó házból való 13—14 éves ifju, azonnal felvétetik. — Hol? megmondja e lap kiadója.

Magyarország leghiresebb s legszén-savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemebb tündő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitünő segélyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, hugycsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitünő gyógyszer képez. — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvizbérlnél **Nyiregyházán**; s kapható jelesb gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Hirdetmény.

4376. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Váradi József** s neje végrehajtónak **Nagy szül. Lenkey Zsuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 177 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Zádorfala község határában fekvő a zádorfalusi 117. sztk. foglalt Nagy szül. Lenkey Zsuzsanna nevének álló ingatlanokra 137 frt, és a zádorfali 191. sztk. foglalt Nagy szül. Lenkey Zsuzsanna, Nagy Imre s neje Orbán Julianna nevének álló birtokra az árverést 173 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1886. évi szeptember hó 29-ik napján d. e. 10 órákor Zádorfala községben a község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis zádorfali 117. sztk. ingatlanokra 13 frt 70 kr, a 191. sztk. ingatlanokra 17 frt 30 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1886. évi július hó 2-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

1-3

Fornét, kir. tszéki elnök.

ANDRIK SÁMUEL,

kályhagyára

Tamásfalán, (u. p. Rimaszombat.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) **mindenféle alaku, nagyságu és színű, saját gyártmányu s köszennel is fűthető kész, raktáron levő**

eserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. — Megrendelések pontosan teljesíttetnek.

7-*

Andrik Sámuel.

Tanonezú

egy jó családból való, jó erkölcsű fiu, ki 3—4 gymnásziális vagy polgári iskolai osztályt végzett, a magyar és tót nyelvet beszeli, alólírottnál azonnal felvétetik.

Csenka Albert

vegyeskereskedésében Nagy-Rőzén.

Haszonbéri hirdetés.

Csizben, a közbirtokosság tulajdonát képező **italmérés** jog két korcsmával, három egymásután következő évre **1886. év szeptember 19-én** délelőtt 10 órákor, nyilvános árverés útján a község házában bérbe fog adni, mire a bérleti szándékozók, 10%-el ellátva, meghívattak.

A haszonbér 1887. évi január 1-én kezdődik.

A feltételek alólírottnál Csizben megtekinthetők.

Horváth József,

közbirtokossági igazgató.

3-4

Földbirtokosok és gazdák figyelmébe.

Van szerencsénk a vidék t. földbirtokosait és gazdáit ezennel tiszteletteljesen kiértesíteni, hogy az idény megnyíltával buzaterméseiket, a legkisebb mennyiséget úgy, mint a legnagyobbakat mindig a **legmagasabb napi áron** megvenni készek vagyunk.

Hogy a környék termelőinek egyenes és közvetlen összeköttetése a gőzmalommal, tehát a fogyasztóval, csakis az előbbieknél válhatik és válik előnyére, azt bővebben kiemelni szükségtelen, csak arra szorítkozunk, hogy a t. termelő urakat biztosítjuk, hogy a buza átvételét és a kötések legomlolyítását mindig **a legkülansabb módon** eszközöljük és **mentül gyorsabban**, azonnali készpénzfizetés mellett a felek legnagyobb meglegedésére fogantositjuk, miért is reméljük, hogy a termelő urak buzaeladási ajánlataikkal bizalommal s közvetlen hozzánk fognak fordulni.

A buzavásárlást **malomhelyiségünk irodájában** eszközöljük, hetivásárok alkalmával pedig a vásártéren levő buzavásárlási raktárunkban. (Fretska-féle ház).

2-4

LOSONCZI GŐZMALOM.

Árverési hirdetmény.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság tulajdonát képező és a kokovai 102. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 178. népsorszám alatti lakház és belsőség a folyó 1886. évi augusztus hó 9-én délelőtt 10 órákor Kokova község közházánál megtartandó magánjellegű árverésen el fog adni, hova a kitűzött időre a venni szándékozók ezennel meghívattak.

Árverelni szándékozók 200 frt bánatpénzt tesznek le. Az árverés alá bocsátott ingatlan 1000 frt vételáron alul semmi esetben sem fog eladatni. A vételár fele az árveréskor azonnal, másik fele pedig 6%-os kamattal az árveréstől számított felév alatt fizetendő. — Az árverési feltételek egyébként alólírottnál bármikor megtekinthetők.

Rimaszombatban, 1886. évi július hó 20.

Marton János,

társulati ügyvéd.

2-3

Hirdetmény.

2651. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Rimaszombati egy. prof. főgymnasium** végrehajtónak **Molnár József** s neje **Zelenik Julia** végrehajtást szenvedő elleni 47 frt 26 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Rimaszombat város területén fekvő a rimaszombati 366. sztk. foglalt Molnár József s neje Zelenik Julianna nevének álló 547. hrszám és 210/1. sz. a. háza 720 frt és az 557. hrsz. alatti kertre 12 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi szeptember hó 28-ik napján d. e. 10. órákor a rimaszombati kir. törvényszék telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis a házra 72 frt és a kertre 1 frt 20 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. — Kelt Rimaszombatban, 1886. évi június hó 1. napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Fornét, kir. tszéki elnök.